

Justitiedepartementet

Yttrande – promemorian Stärkt hyresrättsligt skydd för våldsutsatta kvinnor (DS 2023:18)

Justitiedepartementet har inbjudit Örebro kommun att lämna yttrande över promemorian Stärkt hyresrättsligt skydd för våldsutsatta kvinnor (DS 2023:18).

Sista svarsdag är den 22 december. Med anledning av att tidplanen för det aktuella lagstiftningsprojektet är snäv har inte Justitiedepartementet möjlighet att bevilja förlängd svarstid. Däremot har departementet meddelat att Örebro kommuns yttrande ändå kommer att beaktas om det inkommer direkt efter beslut den 16 januari 2024.

Nedan följer Örebro kommuns synpunkter.

Örebro kommun ställer sig bakom promemorians förslag att förstärka och förtydliga det lagstadgade hyresrättsliga skyddet för våldsutsatta kvinnor. Örebro kommun arbetar redan idag, via sitt kommunägda bostadsbolag, med vad vi kallar sociala förturer där våldsutsatta kvinnor omfattas av en sådan förtur. Vid den här typen av social förtur görs en gedigen helhetsbedömning där ekonomisk utsatthet till följd av våld i nära relation är, bland många, hänsynstaganden vi gör. Bostadsbolagets bosociala enhet, som hanterar den här typen av frågor, har ett tätt samarbete med kommunens socialtjänst, Kvinnohuset Örebro och Centrum mot våld.

Om även de lagförslag som finns i utredningen om ”åtgärder för tryggare bostadsområden” träder i kraft kommer man som hyresvärd kunna säga upp hyresgäster som har begått/begår brott i bostaden eller i närområdet. De förslag som finns i denna promemoria med ett stärkt besittningsskydd för medhyresgäst som utsatts för våld kommer då få betydelse för övertagningsmöjlighet för dessa medhyresgäster, vilket kan bli aktuellt i högre utsträckning än idag.

Som nämnt enligt ovan gör Örebro kommun redan idag mer än vad lagstiftningen kräver. Skulle förslagen i promemorian träda i kraft skulle detta kunna innebära i Örebro kommuns arbete med social förtur behöver justeras.

Kommunens bostadsbolag har till exempel redan idag krav på att personen i fråga ska ha varit folkbokförd i Örebro de senaste 24 månaderna. Har man försörjningsstöd måste detta vara kopplat till Örebro kommun.

Idag ser vi att många från den aktuella målgruppen söker bostad i kommunens bostadsbolag, men är hemmahörande från andra delar av landet, vilket inte möter några hinder såvida man inte åberopar den interna förtursmöjligheten. Om vi utökar förtursmöjligheterna för målgruppen ytterligare, finns risken att det påverkar andra behövande målgrupper och vårt ordinarie kösystem i förlängningen.

Örebro kommun vill också framhålla att målgruppens möjlighet till skuldsanering bör ses över, då skulder och betalningsanmärkningar kan innebära ett hinder i vissa fall. Målgruppen har ofta behov av skyddad identitet via Skatteverket, vilket också behöver hanteras vid ett avtalstecknande/boendet och behöver vägas in i sammanhanget.

Även utifrån ett jämställdhet- och barnrättsperspektiv står Örebro kommun bakom de förslag som läggs i promemorian. Örebro kommun välkomnar särskilt det tydliga rättighetsperspektiv som utredningen har haft med avstamp i att rätten till en bostad räknas som en grundläggande mänsklig och social rättighet. Utredningen har inorporerat barnkonventionens tredje artikel om att barnets bästa ska väga tungt och lyfter vikten av att ett tryggt hem är särskilt viktigt för barn. Konsekvenserna av att sakna en fast bostad kan vara både annorlunda och mer omfattande för ett barn än för en vuxen. En osäker boendesituation, med trångboddhet och upprepade flyttar, kan påverka ett barns hälsa, skolgång och personliga säkerhet. Barns rätt till bostad är något vi gärna ser att utredningen ”Åtgärder för tryggare bostadsområden” beaktar i högre grad då utredningarna ligger nära varandra.

Örebro kommun vill också framhålla det positiva i att information från kvinnojourer och civilsamhällesaktörer fått en framträdande plats i utredningen.

Nedan följer några särskilda kommentarer kopplade till specifika avsnitt i promemorian.

Örebro kommun ser det som problematiskt att bevisbördan ligger på hyresgästen/ brottsoffret, framför allt med svårigheten som utredningen lyfter fram gällande att påvisa att det som läggs hyresgästen till last ska ha sin grund i att hyresgästen varit utsatt för brott. Örebro kommun välkomnar ändringen till att genomföra en skälighetsbedömning men ser ett behov av att förtydliga detta ytterligare. Vi ser med oro på den bristande kunskap som finns gällande våldets psykologiska påverkan på brottsoffer och skulle gärna se förslag på hur

fler aktörer såsom exempelvis störningsjouren eller kvinnojourer kan få en roll vid skälighetsbedömningarna (s. 65–71).

Örebro kommun står bakom förslaget att "Möjligheten för brottsutsatta personer att godtas som hyresgäster trots svag ekonomi ska förstärkas" och vill lyfta vikten av detta förslag för att den brottsutsatta personen ska kunna lämna en våldsutsatt situation (s. 87-96).

Örebro kommun vill avslutningsvis framhålla vikten av att stärka möjligheten för brottsutsatta att överta hyreskontraktet för att kunna byta lägenhet inom det geografiska närområdet om det finns svårigheter eller omständigheter som medför att den brottsutsatta inte kan överta den befintliga gemensamma bostaden. Detta kan vara särskilt viktigt när barn är involverade för att ha fortsatt närhet till barnen förskola/skola (s. 77).

John Johansson (S)
Kommunstyrelsens ordförande
Örebro kommun